

p. 519.) ubi ita loquitur: *Absque sacramento baptismatis, præter eos, qui in Ecclesia catholica sine baptismo pro Christo sanguinem fundunt, nec regnum celorum potest quisquam accipere, nec vitam æternam.*

72. *Ad 1um.* R. S. AMBROS. in priori loco de iis loquitur catechumenis, qui de sua sibi justitia velut blandientes, sine causa baptismum differentes negligebant; sic vero rei fiebant contempti sacramenti, peccabantque. In altero loco ei de infantibus sermo est; sed his, secluso martyrio, absolute ad salutem necessarius est baptismus in re.

73. *Ad 2um.* R. N. ASSERT. *Ad 1um.* textum R. S. AUG. de iis solum loquitur, qui de sua justitia confisi contemnunt, vel negligunt baptismum tanquam sibi jam inutilem; adeoque vera contritione et charitate carebant ob defectum voti efficacis suscipiendi sacramentum, sine quo tamen contritio et charitas non justificant, ut constat ex TRID. cit. *prob. 2^a*; sed et insuper contempti sacramenti fiebant rei. Responsio ex ipso sumpta AUG. est; cit. enim loco Tr. 13. n. 6. ante objecta verba inquit: *Quare oportebat ut Dominus baptizaretur? Quia multi (Catechumeni) contempturi erant baptismum, eo quod jam majore gratia præditi viderentur, quam viderent alios fideles. Verbi gratia, jam continenter vivens catechumenus contemneret conjugatum, et diceret se meliorem quam ille sit fidelis. Ille catechumenus posset dicere in corde suo: Quid mihi opus est accipere baptismum, ut hoc habeam quod et iste, quo jam melior sum? Sed superbus hujusmodi catechumenus, quantumlibet se proficere credat, revera adhuc sarcinam iniquitatis suæ portat; nec de hujusmodi hic quæstio est.*

Ad 2um. textum eadem est responsio.

Ad 3um. textum Explico cum D. Baptismus vel in re, vel in voto, et justitia C. baptismus præcise in re *subd.* ordinarie loquendo, extra casum necessitatis et impotentiae C. pro hoc casu N. In casu vero necessitatis et impotentiae sufficere juxta AUG. baptismum in voto, constat ex ejus relata ante sententia de Cornelio. Extra vero casum hunc necessarius est baptismus in re, non quod perfecta contritio et charitas nonificent ante baptismum, sed quia, dum percipi baptismus potest, tamen negligitur, vel contemnitur, hoc ipso peccatur, justitiaque amittitur. Eodem modo similes aliæ tum AUG., tum S. BERN. epist. 77. ad Hugonem Victorinum aliorumque Patrum sententiæ explicantur.

Ad 4um. textum Explico: Sanctificatio perfecta non valet catechumeno ad intrandum regnum cœlorum N. imperfecta C. De hac posteriore, qua catechumeni præparantur ad baptismum, ut manuum impositione, signo crucis, etc. S. AUG. sermo est, ex hac sanctificatione catechumeni probare volenti veritatem dicti illius Apostoli 1. Cor. 7. *Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem*; sed hæc sanctificatio imperfecta est, ad veram non nisi dispositio.

Ad 5um. R. ERRONEE GRATIAN. Canonem hunc S. AUG. tribuit, sumptum ex L. de Dogmat. Ecclesiast. cap. 74. cujus non S. AUG., sed GENNADIUS Massiliensis auctor est, Semipelagianus, ac nullius proinde auctoritatis.

74. *Ad 3um.* R. Sunt, qui utrumque S. Patrem benigne interpretari conantur,

dicendo, eos de iis loqui, qui contritione perfecta carent, nec habent baptismum in voto. Non moror laudabiles conatus. Quidquid vero sit; permisso, quod ita senserint, alios opponimus illis Patres cum reverentia; tum maxime definitiones Ecclesiæ, quibus et potius, et necessario adhærendum est.

ARTICULUS III.

AN ET QUOMODO BAPTISMUS SANGUINIS, SIVE MARTYRIUM SUPPLEAT VICES BAPTISMI AQUÆ?

75. *Præmitto.* Martyrium, sive *μαρτύριον* ex vi nominis idem est, quod Latinis testimonium; unde martyres testes fidei sunt in Ecclesia. Martyrium vero baptismi sanguinis nomen tulit, quod communius et ordinarie fuso sanguine peragatur. Definitur vero martyrium: *Perpressio mortis, vel cruciatus lethalis pro Christi fide, aut virtute christianæ fidei.* Unde duo sunt de essentia martyrii: primum velut materiale, mors ipsa, vel cruciatus illativus mortis; alterum velut formale, mortis illius, vel cruciatus illatio ex odio fidei, vel propter opus aut virtutem christianæ fidei. Hinc et duæ in martyrio requiruntur personæ: 1°. Martyr, seu persona mortem, vel cruciatum naturaliter illativum mortis pro Christo patiens: 2°. Mortem vel cruciatum talem inferens, et persecutor dicitur; nemo enim martyr se ipsum occidendo fit; imo hoc nulla de causa licet, hocque graviter in Donatistis reprehendit S. AUG., et damnat Ecclesia.

Explicatur amplius definitio. Dicitur 1°. *perpressio mortis, vel cruciatus lethalis*, hoc est ejusmodi, qui de se causativus doloris, et naturalis illativus mortis est. Hinc stat martyrii gloria, quando a tortore ponitur causa inferens dolorosam mortem, etsi et dolorem et mortem per miraculum impediatur Deus. Unde Ecclesia S. Joannem Evangelistam, item S. Theclam colit ceu veros martyres, licet prior ex ferventis olei dolio, altera ex cruciatibus lethaliibus variis incolumis plane evaserit, ac tandem in ætate gravi morte non violenta, sed naturali obierit. E contra martyribus nondum accensentur, qui fervens solum pro Christo moriendi habent desiderium, aut cruciatum qualemcumque, non lethalem perpressi; nec qui peste infectis ex charitate serviendo contracta lue moriuntur, tametsi hoc genus mortis juxta SS. Patres parum distet a splendore martyrii.

2°. *Pro Christi fide*, quia, ut inquit S. AUG. serm. 2. in Ps. 34. n. 13. *Martyres non faciunt penam, sed causam.* Et martyr vere esse Christianus debet, sive in nullo a recta fide dissentire pertinaciter. Unde hæreticus, etsi pro certo alias fidei articulo occumbat, haud tamen martyr est.

3°. *Vel virtutem christianæ fidei*, sive pertinentem ad doctrinam et religionem christianam: Hinc martyrum accensentur choro ab Ecclesia: S. THOMAS Cantuariensis ob asserta Ecclesiæ jura: S. JOANNES NEPOMUC. ob servatum confessionis sacramentalis sigillum: variæ novi Testamenti virgines, mori eligentes potius, quam libidini cedere. Nec refert, a quo inferatur mors, vel cruciatus. Sic et iudex necatus a catholico, quod a sententia justa decedere nollet, verus martyr est. Contra vero bonus latro cum Christo crucifixus verus martyr non est, quia nec propter fidem, nec veram virtutem passus.

Hinc S. Aug. dum cum vocat martyrem, vocem hanc in sensu improprio et latiore sumit.

Quæritur nunc, an martyrium suppleat vires baptismi aquæ 1°. in infantibus, 2°. in adultis, et in his 3°. sub qua dispositione?

76. *Dico I.* Martyrium supplet vices baptismi aquæ 1°. in infantibus, et 2°. in adultis, 3°. tam quoad remissionem omnis culpæ, quam pœnæ.

Prob. 1ª. p. de infantibus 1°. Matth. 10. generaliter affirmat Christus: *Qui confitetur me coram hominibus, confitebor et ego coram Patre meo... Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam; ergo. Nec dicas: parvuli nequeunt confiteri Christum; nam etsi non ore confiteantur Christum, ex mente tamen Ecclesiæ confitentur opere, juxta illud ejusdem de infantibus ab Herode occisis: qui non loquendo, sed moriendo Christum confessi sunt. Deinde, etsi pars prior non spectaret ad parvulos; at eos tamen comprehendit promissio Christi altera æque generalis: Qui perdidit animam suam propter me.*

2°. Ex Traditione et mente Ecclesiæ, quæ elucet 1. hinc, quod infantes pro Christo ab Herode occisos colat ut martyres: nec dici potest, eos per circumcisionem jam fuisse justificatos antea; nam imprimis de singulis id non videtur credible. Deinde nec, si hoc daretur, argumentum vim haberet, quia Ecclesia illos colit ut martyres, sive sanctos, sanctitate non ob circumcisionem, sed mortem pro Christo toleratam obtenta. 2. Ex consensu Patrum, qui citra distinctionem parvulos inter et adultos, hanc vim martyrio attribuunt, quorum textus nunc in *prob. p. 2ª.* accipe.

77. *Prob. 2ª. p. 1º.* Ex SCRIPTURA. S. Matth. 10. ante cit., quæ Christi promissio repetitur Luc. 9., Marc. 8., item Joan. 12.

2º. Ex auctoritate SS. PATRUM. E quibus Auctor Constitut. Apostol. L. 5. cap. 5. de martyrio, quod catechumenus subit loquens, *Cruciatu*, inquit, *quo est propter Deum affectus, erit illi verior baptismus.* TERTULLIAN. L. de Bapt. cap. 16. *Est quidem nobis etiam secundum lavacrum, unum et ipsum, sanguinis scilicet, de quo Dominus: Habeo, inquit, baptismo tingui, cum jam tinctus fuisset... Hic est baptismus, qui lavacrum et non acceptum representat, et perditum reddit.* S. AUG. L. 13. de Civ. cap. 7. *Quicumque etiam non percepto regenerationis lavacro pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte baptismatis.* Eadem energia loquuntur de martyrio S. CYRILL. Hierosolymit. Catech. 3. n. 10., S. CYPR. epist. 73. ad Jubaian. n. 21. ac de unit. Eccl. et passim alibi; tum alii Patres ne uno, quantum constat, contradicente. Amplius hæc pars constabit simul ex *prob. seq.*

78. *Prob. 3ª. p.* Ex TRADITIONE et sensu constanti Ecclesiæ, præsertim de pœna; nam de culpa nemini dubium esse potest, ex jam dictis. Sensus vero ille Ecclesiæ inde elucet, tum quod pro nullo martyre oret, aut quævis offerat suffragia; quin orare pro martyribus, horum interpretetur injuriam, ut dicitur cap. *Cum Marthæ* §. 2. de celebr. Miss. sumpto ex S. Aug. Tr. 84. in Joan. *Injuriam facit martyri, qui orat pro martyre.* Tum quod ipso ostendat facto, per martyrium majorem conferri gratiam, quam per ipsum bapti-

smum aquæ, dum martyres prosequitur honore singulari ut specialiter sanctos, illos etiam, qui recenter conversi pro Christo mortem obierunt; imo infantes pro Christo occisos, quod honoris genus nulli impendit, qui solo cum baptismo decessit. Ex quibus omnibus colligitur, martyrium conferre adultis gratiam supra eorum meritum, ac tam culpæ omnis, quam pœnæ deletivam.

79. *Dico II.* Martyrium supplet baptismum aquæ, quoad remissionem culpæ omnis et pœnæ quasi ex opere operato.

Prob. Martyrium, ex dictis, baptismum aquæ supplet in infantibus quoad omnem effectum: atqui sic hunc non supplet in illis ex opere operantis; hujus enim incapaces sunt; ergo aliqua ratione ex opere operato. Deinde, etiam quoad adultos, martyrium confert gratiam supra meritum operantis; si quis enim gravissimorum criminum reus in odium fidei subito rapiatur ad mortem, plectatur capite, vel transfodiatur, et remissionem omnis culpæ et pœnæ consequitur ex dictis: sed pœna hæc non est satisfactio proportionata tot ex supposito sceleribus enormibus; nec videtur iis in circumstantiis, quibus adeo maturatur mors, tam intensa elici posse contritio, cui tanta respondeat gratia; ergo hoc casu operatur martyrium supra meritum operantis; proinde quasi ex opere operato, ut sentiunt Patres, dum negant, orandum esse pro martyre.

Dixi: *quasi ex opere operato*, hoc est, per modum operis operati, vel ex opere operato æquivalenter, sive, ut alii loqui malunt, ex benevolentia et privilegio singulari, quo Deus voluit, ut, qui propter Deum perdidit animam, inveniat eam. Non vero ex opere operato sacramentorum more, sive formaliter; hæc enim ex opere operato causant gratiam, quatenus continent Christi merita, suntque actiones Christi moraliter propriæ, cujus nomine fiunt, sicque ab eo institutæ; non sic occisio fidelis in odium fidei.

80. *Dico III.* In adultis ad obtinendum martyrii effectum necessario debita requiritur dispositio. Ac quidem

1°. Consensus in martyrium, sive acceptatio mortis saltem *habitualiter* voluntaria; quia vel spectatur martyrium, ut est actus virtutis, nimirum fortitudinis; et sic certum est, acceptationem requiri internam, ut actus ille liber et honestus sit. Vel ut est medium vim velut ex opere operato justificandi habens; atque ita rursus necessaria est acceptatio in adultis, quos Deus, non nisi volentes, in amicitiam admittit; sicut et ex dictis Tr. de sacram. in gen. in sacramentorum susceptione voluntas eorum saltem habitualis ideo requiritur.

2°. Acceptatio mortis pro Christo ex motivo honesto, eoque supernaturali per fidem proposito procedere debet; esse enim actus virtutis supernaturalis debet, cum secus vi justificandi in adultis pollere non possit, juxta ea, quæ alibi in Theologia traduntur, et S. HIERONYMUM in cap. 5. ad Gal. v. 14. (opp. t. 7. p. 499.) *Si ita martyrium fecerimus, ut nostras velimus ab hominibus reliquias honorari; si opinionem vulgi sectantes, intrepidi sanguinem fuderimus, et substantiam nostram usque ad mendicitatem propriam dederimus, huic operi non tam præmium, quam pœna debetur; et perfidie magis tormenta sunt, quam corona victoriæ.* Hinc quoque consequitur, hæreticum:

non posse esse martyrem; cum enim fidem non habeat, actus supernaturalis eliciendi incapax est.

3°. Ut martyr non resistat, aut se, vi tyranno opposita, defendat; sed mors patienti, hoc est, non resistenti inferatur, ut Patres passim monent, ac TERTULLIANUS notat L. 4. contra Marcionem cap. 39. *Nemo oves appellat eos qui in bello armati, et ipsi eadem feritate certantes cadunt: sed qui in sua proprietate, atque patientia dederunt potius semetipsos quam vindicantes, trucidantur.* Christus quippe, exemplar martyrum, *sicut ovis ad occisionem ductus est.* Isaie 53. 7. Unde Christiani milites, qui contra infideles fidei causa dimicantes cæsi bello cadunt, etsi plurimum mereantur, veri tamen martyres non sunt, ut tenent Theologi communissime contra S. ANTONIUM; suffragante sensu Ecclesie, quæ, teste BARONIO in notis ad Martyrolog., tales nunquam pro martyribus habuit, coluitve.

4°. In peccatore insuper necessaria est pœnitentiã, quæ sit ad minus attritio. Ratio a paritate sacramenti baptismi et pœnitentiæ sumitur, quorum utrumque, ut effectum suum primarium, sive gratiam primam conferat ex opere operato, dolorem exigit de peccatis; ergo a fortiori dolor et retractatio peccatorum ad effectum martyrii requiritur; cum sacramenta illa sint media ad justificationem peccatoris per se instituta; martyrium vero ad modum specialis privilegii. Dixi: *ad minus attritio*; nam

81. *Dico IV.* Probabilius est per se, et speculative loquendo, baptismum sanguinis, sive martyrium vim justificandi adultos habere independentem ab actu charitatis, vel contritionis perfectæ, idque ex privilegio singulari ac velut ex opere operato. Ita SUAR. de Baptism. Disput. 39. sect. 3°. concl. 2^a. ac communius hodie Theologi contra alios, præsertim antiquiores.

Prob. I. Ex SCRIPTURA SACRA. Hæc, ut ex relatis *Concl. 1. et 2.* textibus constat, salutem hoc ipso promittit, quod quis vitam pro Christo ponat, citra mentionem charitatis, vel actus alterius; ergo.

Prob. II. Ex SS. PATRIBUS qui pariter, ut ex eorum supra liquet sententiis, martyrium comparant baptismum fluminis, eandemque illi vim attribuunt; ergo sicut baptismus fluminis sine actu charitatis delet culpam et pœnam omnem in adultis cætera dispositis, ita et martyrium. Deinde juxta Patres ipse baptismus sanguinis secundum se peccata abluit, deletque; at falsum hoc foret, si ad illum necessario prærequiratur contritio perfecta, vel charitas; sic enim non baptismus sanguinis, sed prævia perfecta contritio, aut charitas peccata remitteret.

Prob. III. RATIONE. 1°. Quia, si martyrium non nisi dependenter ab actu charitatis justificaret, sequeretur, frustra distingui baptismum in baptismum fluminis, fluminis, et sanguinis, cum ea ratione baptismus fluminis cum altero sanguinis confunderetur, quod est tum contra Patres supra relatos, tum communem sensum fidelium; mors enim nihil, quod haberet rationem baptismi, actui charitatis superadderet; nec per martyrium delerentur peccata aliter, quam per quodvis opus aliud bonum ex charitate positum.

2°. De facto, infantibus in odium fidei occisis independentem a charitatis actu confertur gratia; ergo actus hic de essentia martyrii non est; cognita vero semel ejus vi, non est cur eadem martyrii negetur in adultis, ut in

his obicem non ponentibus omnis culpæ pœnæque deletivum sit: atqui hi vere attriti obicem nullum ponunt, uti neque in baptismo fluminis. Neque dicas: hoc argumento probari nimium, scilicet adultum peccatorem justificari per martyrium etiam sine attritione, cum sine hac justificentur infantes; nam argumento dato id solum contenditur, quod martyrium suppleat baptismum fluminis, ac sicut hic prodest infantibus sine ullo eorum actu, adultis vero sine contritione, licet non sine attritione, sic quoque martyrium.

82. *Obj. I. cont. Concl. 1^{am}.* 1°. TRIDENTINUM Sess. 6. cap. 4. docet, justificationem in lege nova non posse fieri sine lavacro regenerationis, aut ejus voto; ergo excludit martyrium.

2°. Infantes non sunt capaces martyrii; hoc enim est actus fortitudinis, qui consistere non potest sine rationis usu. Deinde mors pro Christo tolerata martyrii gloriam non meretur, nisi acceptata sit: sed acceptionis infantes incapaces sunt, utpote nondum valentes dare consensum.

3°. Ex paritate rationis allatæ pro infantibus sequeretur, eos etiam in matris utero occisos justificari: at hoc dicere videtur inconveniens; ergo.

Ad 1^{am}. R. D. A. Ita docet spectatis mediis ordinariis a Christo institutis C. extraordinariis N. Deinde sacra Synodus eo loco contra hæreticos agit, asserentes, parvulos sola etiam parentum fide, sine baptismo in re salutem consequi.

Ad 2^{am}. R. *Quoad 1^{am}.* membrum D. A. Non sunt capaces martyrii, si hoc sumatur pro acceptione interna mortis C. si pro morte ipsa ob Christum obita N. *Rationem additam* etiam D. Est actus fortitudinis vel realis, vel elicited C. necessario elicited *subd.* in adultis C. in infantibus N. Generaliter enim asseruit Christus: *Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam*; sed vere infantes hujusmodi perdunt realiter pro Christo animam; in adultis tamen hic, sicut et in baptismo, plus exigitur, quam parvulis.

Quoad 2^{am}. membrum N. M. universaliter. In adultis quidem acceptatio hæc necessaria est; in parvulis, qui nullius actus liberi capaces sunt, sufficit, eos propter Christum occidi. *Unde*, verba sunt S. THOMÆ 2. 2. q. 124. a. 1. ad 1., *sicut in pueris baptizatis per gratiam baptismalem meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam; ita et in occisis propter Christum, meritum martyrii Christi operatur ad palmam martyrii obtinendam.* Dicit etiam potest parvulos profiteri pro Christo fidem, acceptando mortem non voluntate propria qua carent, sed voluntate aliena Ecclesie: sicut quoque, juxta S. AUGUSTINUM serm. 14. de verbis Apostoli (al. 294. c. 18. n. 17.) parvuli in baptismo credunt aliena fide Ecclesie: *Credit in altero, qui peccavit in altero.*

Ad 3^{am}. R. C. M. N. *min.* Si *replices*: Hac ratione plus tribuitur baptismum sanguinis, quam ipsi lavacro aquæ, cum hoc infanti, nisi nato prodesse nequeat; ille vero eidem necdum nato prodesse possit; sed hoc absurdum est; ergo.

R. N. *min.* Cum enim martyrium mortem Christi non in figura solum exprimat, ut baptismus aquæ, sed in ipsa rei veritate, non mirum, si et ad plures extendi possit, et specialem eis aureolam promereri; quandoquidem, etsi nondum nati, vere perdunt suas pro Christo animas.

83. *Obj. II. cont. Concl. 4^{am}.* S. Scriptura negat inesse vim martyrio justificandi citra actum charitatis; ergo. *Prob. Ant. 1°.* 1. ad Cor. 13. ait Apostolus: *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam: charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest;* ergo. 2°. Joan. 15. Christus ipsemet inquit: *Majorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis;* ergo necessario martyrium ex charitate procedere debet.

R. *N. Ant. Ad prob. 1^{am}.* R. 1°. ad litteram. Si charitatem non habuero, hoc est, actum virtutis illius theologicæ N. charitatem proximi *subd.* hæc, non habuero, sumendo negative N. contrarie, ut sensus sit: si proximum oderim, vel schismata et dissensiones foveam, nihil mihi proderit, quidquid pro Christo patiar C. Talibus enim, nisi hæc delicta pœnitentia, quæ saltem sit attritio, retractent, revera nihil proderit martyrium. Hæc expositio est ad mentem et scopum Apostoli, reprehendentis Corinthios ob dissensiones inter eosdem et schismata.

R. 2°. Permisso etiam gratis, sermonem eo loci de vera charitate esse, explico cum D. Si charitatem præcise *actualem* non habuero N. alioquin enim si existens in gratia ex solius motivo religionis, vel etiam ex gehennæ metu se potius pateretur comburi vivum, quam idolo thus adoleret, hoc ipsum nihil prodesset, quod perspicue falsum est: charitatem vel actua-lem, vel *habitualem*, quamque vel supponat, vel saltem causet, posita etiam sola attritione, cum qua martyrium ex attrito facit contritum C. Posita requisita dispositione martyrium ipsum causat charitatem habitua-lem, unde hanc in martyre non præsupponit necessario. Quod si vero ex defectu dispositionis hanc charitatem habitua-lem nequidem causaret, tunc nec fides, nec contestatio fidei per mortem quidquam prodesset.

Ad prob. 2^{am}. R. *N. Cons.* Non enim hoc loco Christus aut docet, aut supponit, martyrium ex essentia sua debere imperari a charitate; sed sensus juxta verba, ut jacent, est: inter actus externos nullus est, quo quis magis testetur suum erga alterum amorem, quam si pro eo vitam ponat. Ex quo non sequitur, quod acceptatio mortis in martyre imperari necessario a charitate debeat; etsi plerumque ex motivo dilectionis procedere soleat, præsertim si mors subeat pro homine, quia respectu hominis non facile dabitur motivum aliud impellens ad actum tam difficilem; at respectu Dei, vel Christi impellere motiva alia possunt, puta Religionis et similia.

Si porro *dicas*: Christus Matth. 10. de martyrio loquens non obscure exigit, ut procedat ex charitatis imperio, cum dicat: *Qui perdiderit animam suam propter me;* illæ enim particule charitatem sonant.

R. *N. Ass.* et *rationem*; sed potius causalitatem illatæ mortis a tyranno, scilicet ex odio Christi et Evangelii, denotant, ut colligitur ex Marc. 8. 35. ubi additur: *et propter Evangelium.* Præterea verba illa Patres de parvulis æque ac adultis intelligunt; nec est ratio, cur ad hos solos restringantur. Igitur causam illatæ mortis significant; nempe ex odio Christi et Evangelii ex parte tyranni mortem inferentis; ex parte martyris vero, si adultus sit, intentionem, vel voluntatem confitendi ipsa morte Christum ejusque fidem.

84. *Obj. III.* Ex SS. Patribus. 1°. S. CYPRIANUS epist. 54. n. 4. *Nec quisquam dicat: qui martyrium tollit, sanguine suo baptizatur, nec pax illi ab episcopo*

necessaria est, habituro gloriæ suæ pacem; ergo S. Pater censet, martyrium solum ad salutem non sufficere.

2°. S. AUGUSTINUS L. 3. de Bapt. contra Donatist. cap. 16. docet, martyrium sine charitate nec esse martyrium, nec prodesse.

3°. S. THOMAS 3. p. q. 66. a. 12. ad 2. *Effusio*, inquit, *sanguinis non habet rationem baptismi, si sit sine charitate: ex quo patet, quod baptismus sanguinis includit baptismum flaminis, et non e converso;* ergo.

Ad 1^{am}. R. *D. Cons.* S. Pater censet, non sufficere martyrium iis, qui baptismum negligentia gravi culpabilique omittebant C. aliis N. Qui baptismum recipere potest, eum tamen negligit martyrii quod sperat intuitu, peccat, gravissimam Christi legem velut contemnens, nullumque, nisi hanc ipsam negligentiam ante martyrium pœnitentia eluat, ex martyrio fructum consequitur. Sed aliud est de aliis, qui recipere ante martyrium baptismum nequeunt; eorum enim, ait CYPRIAN. ipse epist. 58., *peccata omnia passione purgantur.*

Ad 2^{am}. R. *Explico*: Per charitatem hic intelligendo actum, quo Deus super omnia diligitur N. charitatem, qua quis conjungitur cum vera Christi Ecclesia C. Vult, martyrium non prodesse illis, qui se ab Ecclesia separant, ejus unitatem seindunt, ut hæretici et schismatici, quales erant Donatistæ, quos immerito ait provocare ad suos martyres, ut probent, penes se esse Ecclesiam, cum ipsi se ab Ecclesiæ separarint unitate, a qua scissi non possint esse martyres.

Ad 3^{am}. R. *Explico*: Non habet rationem martyrii sine charitate prævia N. saltem concomitante, sive cum tali dispositione, ad quam sequatur gratia vel charitas causata a martyrio C. Nam, inquit idem, Quod l. 4. a. 12., posse reperiri martyrium sine charitatis imperio; et in 4. Dist. 4. q. 3. a. 3. *Baptismus sanguinis non habet hoc* (quod liberet ab omni culpa et pœna), *tantum ex opere operantis, sed hoc habet ex imitatione passionis Christi.*

Cæterum, non obstantibus hucusque disputatis, in praxi tenetur peccator afficiendus martyrio, confiteri, si possit, aut saltem elicere contritionem perfectam, quantum potest, et ad minus existimatam; tum quia in articulo mortis tenetur homo ad actum dilectionis perfectæ ex præcepto charitatis erga Deum, tum ex præcepto charitatis erga se ipsum; cum sic quilibet obligetur pro mortis tempore ad salutis media, quæ habent securiora, ne secus se exponat salutis discrimini; si enim vera sit sententia negans, inesse vim justificandi martyrio sine charitate, non liberabit eum sententiæ affirmantis probabilitas, neque bona ipsius fides. Unde dictum in Concl. *loquendo per se, et speculative.*

ARTICULUS IV.

AN EX LEGE ALIQUA ORDINARIA, VEL CLEMENTIA ALIQUA SPECIALI SUPPLEAT DEUS DEFECTUM BAPTISMI IN PARVULIS OB PARENTUM VOTA, VEL FIDEM?

85. *Dico.* De facto, sive in præsentia providentia Deus nec ex lege aliqua ordinaria, nec ex peculiari clementia ob parentum vota, vel fidem, in parvulis supplere defectum baptismi, secluso martyrio, dici potest. Contra antiquiores quosdam Theologos.